
82 Martin Luther: De troendes liv skal være bod 1517

(Af de 95 tesar 1517)

1517-21 blev den katolske kirke splittet, da den tyske teolog Martin Luther fra den lille universitetsby Wittenberg i Sachsen trådte op mod paven. Det, der fik Luther til at sige fra, var afladshandelen. Luther blev oprørt over, at en afladshandler fremstillede det, som om en synder opnåede Guds tilgivelse, blot han købte et afladsbrev. (Et afladsbrev var et brev, der fritog en fra bodsstraf). Derfor udsendte Luther 31. oktober 1517 95 tesar (påstande). De var ment som et oplæg til en lærd teologisk diskussion, men deres effekt blev langt større. De vakte opsigt i den tyske kristenhed. Af disse tesar anføres de centrale nedenfor.

1. Hvilke grænser er der for pavens og kirkens magt, når det gælder spørgsmålet om syndsforladelse?
 2. Hvorledes kan mennesket opnå syndsforladelse ifølge Luther?
 3. Sammenlign Luthers synspunkter med Wiclifs (kilde 63). Hvilken af de to forekommer mest radikal i sin kritik af pavedømmet?
 4. Hvad tror du kan have været årsagen til, at Luthers kritik havde betydelig større gennemslagskraft en Wiclifs? (Brug også lærebogen ved besvarelsen af dette spørgsmål).
-

1. Da vor Herre og mester Jesus Kristus sagde: Gør bod osv., tilkendegav han dermed som sin vilje, at de troendes hele liv skal være bod.
3. Han sigtede imidlertid heller ikke alene til den indre bod, ja den indre bod er ingen bod, med mindre den udadtil medfører forskellige former for kødets dødelse.
5. Paven vil ikke og kan ikke eftergive andre syndestrafte end dem, han selv har idømt enten efter sin egen eller efter en kirkelig lovs afgørelse.
6. Paven kan ikke tilgive nogen skyld, men kun erklære og stadfæste, at den er tilgivet af Gud, men naturligvis kan han skænke eftergivelse i sådanne tilfælde, som er forbeholdt ham; hvor der vises foragt for disse, står skylden stadig fuldt ud ved magt.
10. Ukyndigt og slet handler de præster, som pålægger dem, der skal dø, kirkelig bod i skærsilden.
13. De, som skal dø, indfried ved selve døden alle krav og er allerede døde for de kirkelige loves krav, idet de er løst fra disses myndighed.
20. Derfor mener paven med "fuldkommen eftergivelse af alle bodstraffe" ikke alle overhovedet, men kun dem, han selv har pålagt.
21. Derfor farer de afladspredikanter vild, som siger, at et menneske ved pavens aflad befries fra al straf og bliver frelst.
24. Størstedelen af kristenfolket må derfor nødvendigvis blive vildledt ved dette forskelsløse og rundhåndede tilsagn om ophævelse af alle straffe.
28. Det er sikkert og vist, at når pengene klinger i kisten, kan profitten og havesygen øges, men kirkens forbøn er alene afhængig af Guds bøn-hørelse.
30. Ingen kan være sikker på sin angers oprigtighed, endnu mindre på at han har fået fuld syndsforladelse.

32. Evig fordømt tillige med deres læremestre vil de blive, som tror sig sikre på deres frelser i kraft af afladsbreve.
36. Enhver oprigtig sønderknust kristen har fuldkommen eftergivelse af straf og skyld, og den tilkommer ham også uden afladsbreve.
50. De kristne bør belæres om, at hvis paven vidste besked om afladsprædikanternes måde at drive penge ind på, ville han hellere lade Peterskirken gå op i luer, fremfor at lade den opføre af sine fårs skind og ben og kød.
54. Der sker overgreb mod Guds ord, når der i den samme prædiken anvendes lige så megen eller mere tid på aflad end på ordet.
62. Kirkens sande skat er det højhellige evangelium om Guds herlighed og nåde.
94. De kristne bør formanenes til med iver at efterfølge deres hoved: Kristus ved straffelidelser, dødelser og helvedspinsler.
95. Og således hellere sætte deres lid til at indgå i Himmerigs rige gennem mange trængsler end gennem den trygge bevidsthed om at eje fryd.

Luther brænder pavens bandbulle på torvet i Wittenberg 1520. Stik af Merian fra 1632. Hvilken Lutheropfattelse synes kunstneren at være tilhænger af? Svarer den til, hvad kilderne 82, 83 og 84 vidner om?